

Оксана Шпарик
кандидат педагогічних наук
Інститут педагогіки НАПН України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЯК ПРОВІДНА ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В КИТАЇ

Ключові слова: якість освіти, тенденція розвитку, Китай.

Проблему якості освіти сьогодні в усіх прогресивних країнах пов'язують з еволюцією нової інформаційної цивілізації, де випереджальна хода суспільного інтелекту та системи освіти стає вирішальним чинником поступу людства. Такий соціальний вибір пов'язаний з геополітичною конкуренцією, що розгорнулася між різними за розвитком країнами, зокрема, в галузі розвитку інтелектуальних ресурсів. Адже у високотехнологічному інформаційному суспільстві якість освіти є ключовим аргументом у забезпеченні такого рівня життєвих й професійних компетентностей людини, який би задовольняв потреби її людського розвитку, а також потреби суспільства і держави в соціально активних громадянах і висококваліфікованих фахівцях.

На кінець тисячоліття основними пріоритетами китайської освітньої політики було поширення базової освіти та ліквідація неграмотності населення. Теперішні зміни в освітній системі Китаю характеризуються пріоритизацією якості освіти, яка стає наріжним каменем у реформуванні останньої. Якість освіти ставиться в один ряд серед таких понять, як доступність та ефективність. Саме на досягнення цих цілей і орієнтуються програми розвитку китайської національної освітньої системи.

Питанням забезпечення якості освіти у національній освітній системі КНР займається чимало китайських науковців, зокрема Хе Лін, Сюй Цзянь, Фан Сяодун, Ван Янь, Сюй Шихун, Ху Чжун та ін. Методологічну основу дослідження становлять системно-комплексний принцип науково-педагогічного пошуку, принцип об'єктивності, культуровідповідності, єдності національного та загальнолюдського, а також положення, викладені в освітніх документах та законах КНР щодо цілей розвитку системи освіти.

Якісна шкільна освіта, на думку китайських освітян, складається з двох критеріїв: високий академічний рівень досягнень учня; «комплексні якості учня», тобто розвиток мислення, ступінь соціальної адаптації, культури й вихованості. Якщо раніше якісна освіта передбачала успішне опанування учнем різних навчальних предметів, сьогодні розуміння концепції змінюються, і шкільна освіта вже не обмежується тільки транслюванням конкретних знань і навичок, а покликана формувати

загальні уміння та якості, необхідні для розвитку учня в цілому. Школи вбачають своє завдання також у забезпеченні розвитку особистісних і соціальних умінь, таких як: здатність працювати у колективі, впевненість у собі, сила волі до подолання своїх слабкостей, внутрішня мотивація, працелюбність, відповідальність, емпатія, повага до старших тощо. Організація навчання дітей повинна орієнтуватися на наступні результати освіти: випускники повинні стати активними членами громади, у якій живуть і працюють, відповідальними за своє навчання, охочими працювати на краще майбутнє своєї держави. Кінцеву мету шкільної освіти можна проілюструвати через вимоги, що характеризують випускника, а саме: учні повинні демонструвати тверду впевненість у здатності приймати рішення; здійснювати пошук інформації; розуміти, що вони читають; озвучувати ідеї, діяти в межах цих ідей. Це означає здатність синтезувати і знаходити ресурсні матеріали; усвідомлювати, що є речі, які потрібно зрозуміти, з приводу яких потрібно мати думку, бути в змозі висловлювати свою думку й аргументовано захищати її.

Китайські освітяни вважають, що в сучасній освіті рівну увагу приділяти набуттю як «пізнавальних» навичок (мислення, пояснення, розуміння, вміння працювати з інформацією, взагалі вміння і готовність вчитися), так і «непізнавальних» або «емоційних» (відносини, міжособистісне спілкування, гнучкість, старанність, мотивація, рішучість, самодисципліна, відповідальність). На їхню думку, сучасній людині і працівникові потрібні обидві групи якостей.

І хоча високі академічні досягнення є пріоритетом китайської системи освіти, цілком зрозуміло, що школа, в якій відсутні компетентні вчителі, адекватні навчальні плани і програми, підручники, належне управління, відповідний розподіл та використання ресурсів, не може працювати ефективно – від даних обставин значною мірою залежать освітні результати учнів. Останнім часом китайські освітяни все частіше замислюються над питанням чи отримують сьогодні школярі навички, які дозволять їм вести продуктивний і здоровий спосіб життя і робити внесок у розвиток суспільства? Які заходи повинні бути прийняті в системі освіти, щоб надати учням можливість отримати ті знання, які дозволять їм забезпечити собі активне і гідне життя у світі, що так швидко змінюється?

Отже, аналіз досліджень китайських науковців з проблеми якості показав, що Китай планомірно вибудовує національну стратегію розвитку школи у руслі підходів світової спільноти, які визначаються підвищенням якості освіти. Тому, сучасні трансформації в Китаї спрямовані головним чином на підвищення освітнього рівня молоді, формування функціонально й професійно підготовлених фахівців, здатних забезпечити економічний розвиток, конкурентність та політичну незалежність держави, а стратегія якості освіти починає займати провідне місце в державній освітній політиці КНР.